

Usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2022, sp. zn. 31 Cdo 798/2022, ECLI:CZ:NS:2022:31.CDO.798.2022.1

Číslo: 25/2023

Právní věta:

Usnesení, jímž soudní exekutor k návrhu oprávněné podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. pravomocně zastavil exekuci po jejím skončení vymožením, nezakládá překážku věci rozsouzené (*res iudicata*) pro rozhodování o pozdějším návrhu povinné na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. ani pro možnost takovému návrhu vyhovět.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 08.06.2022

Spisová značka: 31 Cdo 798/2022

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Exekuční titul, Překážka věci rozsouzené (*res iudicata*), Zastavení exekuce

Předpisy: § 159a odst. 4 o. s. ř.

§ 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

§ 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

§ 46 odst. 8 zákona č. 120/2001 Sb.

§ 51 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Překonávaná judikatura:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2020, sp. zn. [20 Cdo 2422/2020](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2020, sp. zn. [20 Cdo 2204/2020](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 8. 2021, sp. zn. [20 Cdo 1430/2021](#)

Související judikatura:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. [20 Cdo 2706/2007](#), uveřejněné pod číslem

107/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2004, sp. zn. [20 Cdo 1570/2003](#), uveřejněné pod číslem 58/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2002, sp. zn. [20 Cdo 554/2002](#), uveřejněné pod číslem 62/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2022, sp. zn. [21 Cdo 3004/2021](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. [20 Cdo 4312/2007](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2019, sp. zn. [20 Cdo 2188/2019](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. [21 Cdo 1840/2013](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 8. 2008, sp. zn. [20 Cdo 4548/2007](#)

Nález Ústavního soudu ze dne 4. 1. 2022, sp. zn. [II. ÚS 2833/21](#)

Nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2021, sp. zn. [III. ÚS 1536/21](#)

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání povinné zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 12. 2020, sp. zn. 17 Co 322/2020, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Povinná podala dne 16. 4. 2020 návrh na zastavení exekuce (zahájené v roce 2012) z důvodu nezpůsobilosti exekučního titulu - rozhodčího nálezu. Své námitky vůči platnosti vlastní úvěrové smlouvy stavěla na skutečnosti, že obsahuje nepřiměřeně vysoký úrok (ve smlouvě výslovně neuvedený), RPSN 95,49 % a smluvní pokutu ve výši 50 % z výše úvěru (tedy částku ve výši 100 % reálně vyplaceného obnosu), které se příčí dobrým mravům, dále zajištění blankosměnkou „bez protestu“ a nedostatečné, resp. nesprávné posouzení její úvěruschopnosti. Ve vztahu k rozhodčí doložce namítala, že byla skryta v příložených obchodních podmínkách, což samo o sobě činí doložku neplatnou, a že spor fakticky rozhodovala Rozhodčí společnost P., s. r. o., a nikoli určený rozhodce Mgr. J. F., což bylo oprávněné s ohledem na její vztahy s uvedenou společností a rozhodci známo. Povinná dle svého sdělení vymáhanou částku již zaplatila a exekuce byla zastavena.

2. Okresní soud Praha-východ usnesením ze dne 2. 9. 2020, č. j. 28 EXE 893/2012-117, zastavil exekuci vedenou soudním exekutorem JUDr. Z. Z., Exekutorský úřad P., na základě usnesení Okresního soudu Praha-východ ze dne 26. 4. 2012, č. j. 28 EXE 893/2012-6, vedenou soudním exekutorem pod sp. zn. 108 EX 02914/12 (výrok I.), a rozhodl o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky i vůči soudnímu exekutorovi (výroky II. a III.). Soud prvního stupně po skutkové stránce zjistil, že exekučním titulem v projednávané věci je vykonatelný rozhodčí náleze ze dne 27. 6. 2011, č. j. 103 Rozh 1864/2011-7, vydaný Mgr. J. F., Rozhodčí společnost P., s. r. o., se sídlem v P.. V rozhodčím řízení byla povinná rozhodcem vyzvána, aby se vyjádřila k žalobě, ta si však výzvu zaslanou na adresu P. nevyzvedla. Exekuce byla vedena k vymožení povinnosti povinné zaplatit

oprávněné pohledávku ve výši 62 271 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % z částky 62 271 Kč od 29. 4. 2011 do zaplacení, pro náklady rozhodčího řízení ve výši 1 100 Kč, náklady exekučního řízení a náklady oprávněné.

3. Dle oznámení soudního exekutora o skončení exekuce ze dne 2. 4. 2019, č. j. 108 EX 02914/12-098 (viz č. l. 10 spisu okresního soudu), byla ke dni 12. 2. 2019 pohledávka, její příslušenství a náklady exekuce vymoženy a zaniklo pověření exekutora k provedení exekuce i (automaticky) účinky všech vydaných exekučních příkazů [§ 51 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů].

4. Soudní exekutor JUDr. Z. Z., Exekutorský úřad P., usnesením ze dne 2. 4. 2019, č. j. 108 EX 02914/12-099 (č. l. 87 spisu okresního soudu), exekuci k návrhu oprávněné zastavil (výrok I.), žádnému z účastníků nepřiznal nárok na náhradu nákladů řízení souvisejících se zastavením exekuce (výrok II.) a uložil povinné uhradit mu náhradu nákladů exekuce ve výši 22 385 Kč (výrok III.).

5. Exekuční titul v projednávané věci byl vydán na základě smlouvy o revolvingovém úvěru č. 9100318567 ze dne 3. 12. 2009, uzavřené mezi oprávněnou jako věřitelem a povinnou jako dlužníkem, v níž si smluvní strany sjednaly spotřebitelský úvěr ve výši 50 000 Kč s dobou trvání 24 měsíců a smluvní odměnou za poskytnutí úvěru ve výši 44 344 Kč. Předpokládaná výše RPSN činila 97,95 %, maximální výše úvěru byla stanovena částkou 94 344 Kč, přičemž povinná reálně čerpala částku 31 000 Kč, kterou se zavázala splácet v měsíčních splátkách po 3 931 Kč.

6. Soud prvního stupně při posouzení věci vycházel z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 4. 2020, sp. zn. [20 Cdo 1857/2019](#) (ve věci téže oprávněné), včetně závěru, že přisouzené plnění je natolik nemravné a vede k nepřiměřenému postihu povinné, že je na místě exekuci dle § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o. s. ř.“), zastavit bez ohledu na pasivitu povinné při uzavírání předmětné úvěrové smlouvy i při rozhodčím řízení. Okresní soud zdůraznil, že dle čl. 13. 4. obchodních podmínek byla v důsledku prodlení po povinné vymáhána smluvní pokuta ve výši 29 256 Kč (tj. 50 % schválené výše úvěru a téměř 100 % reálně poskytnuté částky) a dále smluvní pokuty dle čl. 13. 1. odst. a), b) úvěrové smlouvy ve výši 4 045 Kč. Okresní soud uzavřel, že shora označené usnesení Nejvyššího soudu plně dopadá i na posuzovaný případ (smluvní pokuta ve výši 100 % reálně poskytnutého plnění), a exekuci pro rozpor úvěrové smlouvy s dobrými mravy zastavil. Dalšími důvody uváděnými povinnou v návrhu se soud již nezabýval, pouze připomněl, že oprávněná v průběhu řízení navzdory poučení soudu při jednání dne 1. 6. 2020 (správně: dne 22. 7. 2020, srov. č. l. 124 spisu okresního soudu) nijak neprokazovala, že by se úvěruschopností povinné zabývala. S odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. [20 Cdo 3331/2017](#), okresní soud připomněl, že lze rozhodnout o zastavení již skončené exekuce, neboť pouze na základě výroku o zastavení exekuce je možné uzavřít, že vymožené plnění oprávněné nenáleží, protože před vymožením plnění byl dán důvod pro zastavení exekuce. V případném nalézacím řízení se pak povinná může domáhat vydání bezdůvodného obohacení, na které oprávněná a případně exekutor, jde-li o náklady exekuce, neměli právo.

7. Krajský soud v Praze k odvolání oprávněné rozhodnutím ze dne 30. 12. 2020, č. j. 17 Co 322/2020-266, usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že řízení o návrhu povinné na zastavení exekuce ze dne 16. 4. 2020 zastavil (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud konstatoval, že povinná navrhovala zastavení exekuce zahájené v roce 2012 z důvodu nezpůsobilosti exekučního titulu - rozhodčího nálezu. Připomněl s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. [20 Cdo 4022/2017](#), že neplatnost smlouvy hlavní (zde úvěrové) sama o sobě nezpůsobuje neplatnost smlouvy rozhodčí; po zjištění platnosti rozhodčí smlouvy je však vždy ještě nezbytné zvážit, zda obě smlouvy ve svém celku nejsou v kolizi s dobrými mravy ve smyslu § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), případně se zákonnými principy ochrany spotřebitele. Důležitou roli zde podle

judikatury hrají okolnosti konkrétních závazků dlužníka, včetně těch se sankční povahou, které vyplývají z obsahu vlastní úvěrové smlouvy (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2017, sp. zn. [20 Cdo 1387/2016](#), ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. [20 Cdo 3331/2017](#), ze dne 15. 9. 2020, sp. zn. [20 Cdo 2422/2020](#), usnesení Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2018, sp. zn. [III. ÚS 3007/17](#)).

8. Odvolací soud však vytkl soudu prvního stupně, že přistoupil bez dalšího k věcnému přezkumu námitek povinné a rozhodl o zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., aniž by zohlednil stav předmětné exekuce v okamžiku rozhodování. Daná exekuce ke dni 12. 2. 2019 skončila vymožením, čímž zaniklo pověření soudního exekutora k dalšímu provádění exekuce [k dalším úkonům či rozhodování; § 51 písm. c) exekučního řádu]. O tom byli účastníci vyrozuměni (oprávněná dne 3. 4. 2019). Poté, co exekuce skončila vymožením, domáhala se podáním doručeným soudnímu exekutorovi dne 1. 4. 2019 oprávněná zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. K takovému kroku bylo možné přikročit za výjimečných odůvodněných okolností (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. [20 Cdo 2706/2007](#), či ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. [20 Cdo 4312/2007](#)), avšak jen ze strany exekučního soudu, nikoliv ze strany soudního exekutora, jehož pověření zaniklo. Pokud přesto soudní exekutor k takovému kroku přistoupil (viz jeho pravomocné usnesení ze dne 2. 4. 2019, č. j. 108 EX 02914/12-099), pak se dopustil pochybení – jednání mimo rámec věcné příslušnosti, které však nečiní jeho rozhodnutí nicotným (nekonal mimo rámec své pravomoci). Odvolací soud uzavřel, že označené rozhodnutí soudního exekutora vytváří překážku věci rozhodnuté (§ 159a odst. 4 o. s. ř.) pro rozhodování o následných návrzích na zastavení exekuce, byť odůvodněných jiným důvodem, a řízení o návrhu povinné na zastavení exekuce zastavil pro překážku věci rozsouzené. Bylo na povinné, aby se již po vydání označeného rozhodnutí soudního exekutora bránila řádným opravným prostředkem a ovlivnila tím otázku tam řešených nákladů exekuce, ale i případného důvodu zastavení exekuce a subjektu příslušného k rozhodnutí. Okolnost, že zásilka s předmětným rozhodnutím byla povinné doručena na základě zákonné fikce doručení, je nerozhodná. K případnému vydání exekutorem vymoženého plnění má povinná k dispozici žalobu na plnění z titulu bezdůvodného obohacení.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

9. Proti usnesení odvolacího soudu podala povinná dovolání, jehož přípustnost dovozuje podle § 237 o. s. ř. z toho, že napadené rozhodnutí závisí na řešení otázek procesního a hmotného práva, které mají být dovolacím soudem posouzeny jinak (než byly dosud řešeny):

a) Založí překážku věci rozsouzené rozhodnutí o zastavení již dříve skončené exekuce, vydané soudním exekutorem mimo rámec jeho věcné příslušnosti, nadto k návrhu oprávněné na zastavení exekuce z důvodu, který po skončení exekuce vymožením nelze uplatnit?

b) Brání dřívější pravomocné usnesení o zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (s účinky „*ex nunc*“) pozdějšímu zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. (s účinky „*ex tunc*“)?

c) Je § 159a odst. 4 o. s. ř. v rozporu s ústavním pořádkem České republiky?

10. K otázce a) dovolatelka namítá, že jediným cílem takto „uměle“ vytvořeného usnesení soudního exekutora je získání rozhodnutí, které má následně ochránit soudního exekutora a oprávněnou před vrácením bezdůvodného obohacení; tudíž takovému rozhodnutí nemůže být přiznána žádná právní ochrana a nemůže založit překážku věci rozsouzené. Zvláště pak za situace, kdy pověření soudního exekutora k vedení exekuce již zaniklo *ex lege*. Zastavení exekuce soudním exekutorem na návrh oprávněné dle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je přípustné pouze v průběhu exekuce a po jejím skončení vymožením není možné tento důvod zastavení aplikovat, jelikož v takovém případě

neprobíhá již žádné „vymáhání povinnosti, kterou by bylo možné zastavit“. Takové usnesení o zastavení tedy ani nemůže vyvolat jakékoliv právní účinky a je nicotné. Dané je třeba odlišit od možnosti zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., které lze aplikovat i po vymožení pohledávky, jejího příslušenství a nákladů exekuce (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. [21 Cdo 3266/2013](#), ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. [20 Cdo 3331/2017](#) či ze dne 22. 10. 2019, sp. zn. [20 Cdo 3159/2019](#)). Na podporu své argumentace poukázala na odborný článek: SVOBODA, K. Zastavení exekuce již dříve ukončené vymožením. Bulletin advokacie, 2018, číslo 4, s. 35.

11. K otázce b) uvedla [pro případ kladné odpovědi na otázku a)], že důvody zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. c) a písm. h) o. s. ř. mají naprosto odlišné účinky, které se nepřekrývají. Zatímco v prvním případě jde o účinky *ex nunc*, tedy exekuce se zastavuje pouze ve vztahu k doposud nevymoženému plnění a již vymoženého plnění se nijak nedotýká, v druhém případě se jedná o účinky *ex tunc* - exekuce se zastavuje i zpětně do již vymoženého plnění. Je-li tedy nejprve rozhodnuto o zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř., nedochází k úplnému „vyčerpání“ rozsahu zastavení exekuce, který je možné zastavit, když doposud nebylo rozhodnuto ve vztahu k již vymoženému plnění. Překážka věci pravomocně rozhodnuté tak může vzniknout pouze v rozsahu doposud nevymoženého plnění, do něhož byla exekuce zastavena. Má za to, že daným postupem (soudního exekutora a oprávněné) dochází k „legalizaci protiprávních exekucí“, které byly od samého počátku vedeny na základě nezpůsobilého exekučního titulu, čímž dochází k porušení základních principů právního státu a naprosté rezignaci na ochranu povinných před zneužitím práva. V případě kladné odpovědi na otázku a) by dovolací soud měl na otázku b) odpovědět záporně.

12. K otázce c) dovolatelka uvedla, že pokud předmětné usnesení soudního exekutora (k jehož vydání není oprávněn a vydá je k návrhu oprávněné na základě důvodu, který již nelze uplatnit) zakládá překážku věci rozsouzené a brání použití § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., přičemž se nenabízí žádný jiný právní institut k zastavení exekuce, pak je nutno dospět k závěru, že § 159a odst. 4 o. s. ř. brání v ochraně ústavních práv povinných. Obecným soudům pak nezbývá, než navrhnout Ústavnímu soudu zrušení tohoto ustanovení. Podle dovolatelky zde bylo zasaženo do jejího ústavního práva vlastnit majetek a práva na ochranu majetku (čl. 11 Listiny základních práv a svobod, dále jen „Listina“, a čl. 1 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, dále též jen „Úmluva“), dále do práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy) a do ústavně zaručeného principu rovnosti a ochrany slabší strany dle čl. 1 Listiny, jakož i rovnosti v řízení dle čl. 37 odst. 3 Listiny. Vyjádřila názor, že by se dovolací soud měl nejprve postupem dle čl. 95 odst. 2 Ústavy obrátit na Ústavní soud s návrhem na zrušení § 159a odst. 4 o. s. ř. Bez jeho zrušení by totiž musel dovolání odmítnout, čímž by však zasáhl do ústavních práv povinné (dodatečně k věci předložila ještě nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2021, sp. zn. [III. ÚS 1536/21](#), jehož závěry dopadají i na souzenou věc).

13. Dovolatelka navrhla, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

14. Oprávněná namítá, že otázky nastolené v dovolání jsou již vyřešeny v ustálené judikatuře Ústavního soudu i Nejvyššího soudu (odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2020, sp. zn. [20 Cdo 2422/2020](#), ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. [20 Cdo 1886/2006](#), ze dne 14. 12. 2005, sp. zn. [20 Cdo 2421/2004](#), a na usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2021, sp. zn. [I. ÚS 3473/20](#), ze dne 10. 7. 2018, sp. zn. [III. ÚS 3007/17](#), ze dne 4. 11. 2015, sp. zn. [IV. ÚS 2150/15](#), a na stanovisko bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 2. 1981, sp. zn. [Cpj 159/79](#)) a není důvodu se od ustálené judikatury odchylovat. Uvedla, že smyslem exekučního řízení není právo nalézat, ale pouze vykonat to, co bylo uloženo exekučním titulem (§ 40 exekučního řádu). Přesto je spotřebiteli ochrana poskytována i v rámci exekučního řízení, a to dokonce v případech, kdy je spotřebitel po celou dobu neaktivní, svá práva se ani nepokouší hájit v rozhodčím řízení, ačkoli si je jeho průběhu dobře vědom, ani se nepokusí rozhodčí nález zvrátit tomu odpovídajícími prostředky, které právní řád

stanoví (žalobou na zrušení rozhodčího nálezu před soudem), a rovněž se ani nebrání v průběhu řízení exekučního. Oprávněná považuje argumentaci povinné v této fázi řízení za účelovou a opožděnou. Pokud povinná nesouhlasila s dříve vydaným usnesením o zastavení exekuce, jež má za nezákonné, nic jí nebránilo uplatnit svou argumentaci v rámci oprávněného prostředku vůči němu. To však povinná neučinila a toto její pochybení, za které si může jen sama, nelze zhojit ani návrhem na zrušení zásady zakotvené v § 159a odst. 4 o. s. ř. Oprávněná navrhla, aby dovolání bylo jako nepřijatelné odmítnuto, případně jako nedůvodné zamítnuto.

III.

Přijetnost dovolání

15. Tříčlenný senát č. 20, který měl podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu dovolání projednat a o něm rozhodnout, dospěl při řešení otázky, zda lze na návrh povinné podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. znovu zastavit exekuci, která již byla soudním exekutorem zastavena na základě návrhu oprávněné podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přistoupil-li exekutor k tomuto dřívějšímu zastavení až poté, co vydal oznámení o skončení exekuce podle § 46 odst. 8 exekučního řádu, k názoru odlišnému od toho, který byl vyjádřen v usnesení ze dne 15. 9. 2020, sp. zn. [20 Cdo 2422/2020](#) (proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2021, sp. zn. [I. ÚS 3473/20](#)), v usnesení ze dne 3. 11. 2020, sp. zn. [20 Cdo 2204/2020](#) (proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2021, sp. zn. [I. ÚS 114/21](#)), a dále v usnesení ze dne 3. 8. 2021, sp. zn. [20 Cdo 1430/2021](#), jež bylo zrušeno náležením Ústavního soudu ze dne 4. 1. 2022, sp. zn. [II. ÚS 2833/21](#). Proto věc postoupil k rozhodnutí velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia (dále též jen „velký senát“) podle § 20 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. rozsudek velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2012, sp. zn. [31 Cdo 2805/2011](#), uveřejněný pod č. 121/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Velký senát pak věc projednal a rozhodl o ní v souladu s ustanoveními § 19 a § 20 odst. 1 uvedeného zákona.

16. Nejvyšší soud jako soud dovolací projednal dovolání povinné a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění po novele provedené zákonem č. 296/2017 Sb., účinné od 30. 9. 2017. Shledal, že bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění podmínky advokátního zastoupení dovolatelky (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.) a je přijatelné podle § 237 o. s. ř., neboť směřuje proti rozhodnutí, jímž bylo odvolací řízení skončeno a které závisí na vyřešení shora vymezené otázky procesního práva, jež má být nyní dovolacím soudem (jako dříve již vyřešená právní otázka) posouzena jinak.

IV.

Důvodnost dovolání

17. Dovolání je důvodné.

18. Ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. stanoví, že výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení.

Podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže je výkon rozhodnutí nepřijatelný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

Podle § 52 odst. 1 exekučního řádu nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Z § 51 písm. c) exekučního řádu vyplývá, že oprávnění k vedení exekuce exekutorovi zaniká, jestliže

pohledávka, její příslušenství a náklady exekuce byly vymoženy.

Podle § 46 odst. 8 exekučního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2021, po skončení exekuce podle odstavců 2 a 6 a § 55 zašle exekutor oznámení o skončení exekuce všem orgánům a osobám, které ve svých evidencích (seznamech) vedou poznámku o probíhající exekuci anebo kterým byla v exekuci uložena nějaká povinnost; oznámení není rozhodnutím. V oznámení označí také exekuční příkazy, jejichž účinky skončením exekuce podle § 47 odst. 7 zanikly. Na žádost zašle toto oznámení neprodleně rovněž účastníkům řízení.

19. Nejvyšší soud v obdobné věci (kdy oprávněnou osobou byla také společnost P. C. Czech, a. s.) při řešení vymezené otázky dospěl v usnesení ze dne 15. 9. 2020, sp. zn. [20 Cdo 2422/2020](#), k závěru, že soudní exekutor může během exekučního řízení uskutečňovat úkony a rozhodnutí zejména od doby vydání pověření k vedení exekuce do doby, než exekuce skončí vymožením, případně zastavením, přestože dosud nedošlo k úplnému vymožení plnění dle exekučního titulu, nákladů exekuce a nákladů oprávněného. K uskutečnění jiných procesních úkonů a rozhodnutí mimo tuto dobu je exekutor oprávněn jen v případech, kdy mu tuto pravomoc výslovně přiznává zákon (§ 39 a § 43a odst. 6 exekučního řádu). Z uvedeného vyplývá, že soudní exekutor nemá rozhodnout o zastavení exekuce, která již dříve skončila vymožením. Jestliže přesto exekuci zastavil, konal mimo rámec své příslušnosti, jež vyplývá z rozdělení činností mezi soudního exekutora a exekuční soud. Odvolacímu soudu je tedy třeba dát za pravdu, že soudní exekutor není povolán k zastavení exekuce poté, co již skončila vymožením. K takovému kroku má přistoupit za výjimečných okolností (srov. s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. [20 Cdo 2706/2007](#), uveřejněným pod číslem 107/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. [20 Cdo 4312/2007](#)) exekuční soud a nikoli exekutor. Nelze však přehlédnout, že úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu (§ 28 věta druhá exekučního řádu). Pochybení exekutora, jenž po ukončení exekuce vymožením sám vydal usnesení o zastavení exekuce, je tedy třeba přirovnat nikoli k situaci, kdy orgán moci soudní (soud, soudní exekutor) koná mimo rámec své pravomoci, ale k situaci, kdy orgán moci soudní (zde soudní exekutor) rozhodl mimo rámec své věcné příslušnosti (srov. s § 9 o. s. ř.). Rovněž není namístě přehlížet ustálenou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, podle níž rozhodnutí soudu (a tedy ani soudního exekutora, jenž je podle zákona v postavení soudu) není bez dalšího namístě pokládat za nicotné dokonce ani v případě, že je soud (soudní exekutor) vydal mimo rámec své pravomoci (srov. s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2019, sp. zn. [20 Cdo 2188/2019](#), nebo s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. [21 Cdo 1840/2013](#)). Dovolací soud se proto neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně i soudu odvolacího, že dřívější rozhodnutí soudního exekutora o zastavení exekuce, vydané poté, co exekuce skončila vymožením, nemá žádných právních účinků; naopak i toto usnesení vytváří překážku věci rozhodnuté (§ 159a odst. 4 o. s. ř.), takže nelze exekuci po jeho právní moci zastavit znovu z jiného důvodu.

20. K dalšímu argumentu odvolacího soudu a povinné, že dojde-li k zastavení exekuce pro nezpůsobilý exekuční titul podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., dochází na rozdíl od zastavení podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. k zastavení exekuce „zpětně“ (čímž odvolací soud zjevně mínil, že oprávněná i soudní exekutor musí povinné vrátit plnění, které bylo vymoženo ve prospěch exekučního titulu a nákladů exekuce na straně soudního exekutora a oprávněného), nelze podle dovolacího soudu pominout, že bylo na povinné, aby již v předchozím řízení, v němž došlo k zastavení exekuce na návrh oprávněného podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř., uvedla skutečnosti, pro které má dojít k zastavení exekuce z prioritního důvodu (zde proto, že exekuční titul ve formě rozhodčího nálezu neobstojí pro údajnou „nemravnost“ plnění), a ovlivnila tak rozhodnutí o náhradě nákladů exekuce. Povinná rovněž mohla namítat, že soudní exekutor v posuzovaném případě nebyl příslušný rozhodnout o zastavení exekuce. Za takových okolností by se soudní exekutor a posléze odvolací soud museli těmito námitkami zabývat s tím, že o návrhu na zastavení exekuce za daných okolností

může rozhodnout nikoli exekutor, ale exekuční soud, jenž má zjistit jiný důvod pro její zastavení a zohlednit tuto okolnost ve výroku o náhradě nákladů exekuce a nákladů řízení na straně oprávněné. Došlo-li však již dříve k pravomocnému a výslovnému zastavení exekuce z údajně nesprávného důvodu, nelze toto možné nedopatření odstranit novým zastavením již výslovně a pravomocně zastavené (a tedy již neplynoucí) exekuce. Má-li povinná za to, že exekučním titulem vymožené plnění oprávněné podle hmotného práva nenáleží, má k dispozici žalobu o vydání tohoto plnění z titulu bezdůvodného obohacení.

21. V usnesení ze dne ze dne 3. 8. 2021, sp. zn. [20 Cdo 1430/2021](#), Nejvyšší soud odkázal na uvedené závěry a dodal, že došlo-li již dříve k pravomocnému a explicitnímu zastavení exekuce z údajně nesprávného důvodu, nelze postupovat tak, že dojde k opětovnému zastavení již pravomocně zastavené (na základě rozhodnutí již výslovně neplynoucí) exekuce.

22. Ústavní soud nálezem ze dne 4. 1. 2022, sp. zn. [II. ÚS 2833/21](#), zrušil usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 8. 2021, sp. zn. [20 Cdo 1430/2021](#) (včetně příslušného usnesení odvolacího soudu). Odkázal přitom na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2021, sp. zn. [III. ÚS 1536/21](#) (v tomto případě ústavní stížnost směřovala proti usnesení Krajského soudu v Ostravě a Okresního soudu v Novém Jičíně, jež při svém rozhodování v obdobné věci vycházely z usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [20 Cdo 2422/2020](#)). V něm se Ústavní soud neztotožnil s argumentací obecných soudů, že rozhodnutí soudního exekutora o zastavení exekuce na návrh oprávněné podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. vytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté a brání rozhodování o zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Zatímco totiž předmětem rozhodování o zastavení exekuce na návrh oprávněné podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je to, zda exekuce má být prováděna do budoucna, aniž by byla jakkoli hodnocena legalita dosud proběhlé části exekučního řízení, při rozhodování o návrhu na zastavení již skončené exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. soudy – vedeny výše specifikovanou ustálenou judikaturou – hodnotí naopak právě to, zda exekuce byla od počátku vedena po právu, či nikoli. Je tak zřejmé, že rozhodnutí o zastavení exekuce k návrhu oprávněné podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není totožné s rozhodnutím k návrhu povinné dle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., jelikož předmět těchto rozhodnutí je odlišný, a proto nebylo rozhodováno ve stejné věci ve smyslu § 159a odst. 4 o. s. ř. Ačkoli je tedy z formálního hlediska v obou případech rozhodováno o zastavení exekuce, z materiálního hlediska nelze v těchto specifických procesních situacích a s ohledem na aktuální vývoj judikatury hodnotit předmět rozhodování jako totožný. Ostatně i v odborné literatuře byl na základě těchto úvah již vyjádřen názor, že dojde-li k zastavení exekuce k návrhu oprávněné, nebude usnesení o zastavení exekuce činit překážku věci rozsouzené potud, aby se k případnému pozdějšímu návrhu povinné zkoumalo, zda je namíste exekuci dodatečně zastavit dle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. (srov.: PAŘÍZEK, I. Konkurence a priorita důvodů k zastavení exekuce. Právní rozhledy. 2019, číslo 18, s. 642 a násl.).

23. Podle Ústavního soudu je proto třeba rozlišovat mezi tzv. přednostním a nepřednostním důvodem zastavení exekuce. Zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. a), b) a h) o. s. ř. je totiž přednostní a má prioritu před zastavením exekuce na návrh oprávněné [§ 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř.]. Právě u posledně jmenovaného důvodu je navíc třeba uvést, že k zastavení dochází až *ex nunc*, a i proto nemůže být upřednostněn, jsou-li splněny jiné důvody zastavení exekuce. Ve shodě s názorem vysloveným v odborné literatuře je nutno dovodit, že připustil-li Ústavní soud a Nejvyšší soud, že z tzv. přednostních důvodů je možné zastavit exekuci, která již skončila vymožením (je toho totiž třeba k ochraně zájmů povinného), musí totéž platit i pro případ, že exekuce byla zastavena z nesprávného a nepřednostního důvodu. Proto je nutné, aby se obecné soudy v tomto a obdobných případech vždy zabývaly i tím, zda exekutor měl rozhodovací pravomoc k zastavení exekuce a zda důvodem zastavení nebyl pouze zájem fakticky zvýhodnit oprávněnou a zneužívat právo (§ 6 věta druhá o. s. ř.). Zjistí-li soudy, že soudní exekutor rozhodovací pravomoc k zastavení již skončené exekuce neměl, nenastane překážka věci pravomocně rozhodnuté a samy pak k návrhu povinné mohou přistoupit k

zastavení již skončené exekuce na základě tzv. prioritního důvodu, shledají-li k takovému postupu na základě posouzení individuálních okolností případu a v souladu s ustálenou judikaturou naplnění příslušných podmínek.

24. Ústavní soud v nálezu ze dne 4. 1. 2022, sp. zn. [II. ÚS 2833/21](#), dodal, že právo má sloužit k hledání a nalézání spravedlivých řešení společenských konfliktů a nesmí se stávat účelovým prostředkem k dosažení nespravedlivých výhod oproti ostatním. Právě k takovému výsledku by však docházelo, pokud by Ústavní soud akceptoval, že za situace, kdy judikatura vytvořila možnost „otevření“ již skončeného exekučního řízení v důsledku vymožení pohledávky, by se tato možnost „uzavřela“ v důsledku zcela zjevně účelově podávaných návrhů na zastavení exekuce ze strany oprávněných osob.

25. Velký senát tak v důsledku zrušujícího nálezu Ústavního soudu uzavírá, že usnesení, jímž soudní exekutor k návrhu oprávněné podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. pravomocně zastavil exekuci po jejím skončení vymožením, nezakládá překážku věci rozsouzené (*res iudicata*) pro rozhodování o pozdějším návrhu povinné na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. ani pro možnost takovému návrhu vyhovět.

26. Protože odvolací soud řešil dotčenou právní otázku jinak, postupoval Nejvyšší soud podle § 243e odst. 1, 2 věta první o. s. ř., usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. S ohledem na přijatý závěr se Nejvyšší soud již nezabýval v dovolání vymezenou otázkou pod písm. c).